EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 4.6.2025
COM(2025) 213 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kyproksen talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2025) 213 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kyproksen talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

Yleisiä näkökohtia

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263, joka tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024, täsmennetään tavoitteet talouden ohjausjärjestelmälle, jolla pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistusten ja investointien avulla sekä ehkäisemään liiallisia julkisen talouden alijäämiä. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä seurantaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, tavoitteiden ja

[1] EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta. Asetuksella edistetään myös kansallista sitoutumista finanssipolitiikkaan, painotetaan keskipitkää aikaväliä sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma, joka sisältää sen finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljäksi tai viideksi vuodeksi jäsenvaltion vaalikauden kestosta riippuen. Näihin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[3] on täytettävä asetuksen vaatimukset, joita ovat vaatimus saada julkinen velka sopeutuskauden päättymiseen mennessä uskottavalle lasku-uralle tai pitää se tällaisella uralla taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen supistumaan alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[4], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille uudistusten ja investointien toteuttamiseen rahoitustukea, jossa on kyse unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435[5], jäljempänä ’REPowerEU-asetus’, joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Kypros on lisännyt kansalliseen

---

[3] Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(4) Kypros toimitti 17 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi kyseisen asetuksen 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 20 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Kyproksen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[6]. Päätöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[7]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Kypros on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien samaa uudistusta tai investointia koskevien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(5) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission suosituksesta suosituksen Kyproksen kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä[8]. Suunnitelma on toimitettu asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklaa ja 36 artiklan 1 kohdan a alakohtaa noudattaen. Se kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus neljäksi vuodeksi.

(6) Komissio antoi 26 päivänä marraskuuta 2024 lausunnon Kyproksen alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2025. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2025 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kypros kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi ja ehdotuksen vuoden 2025 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta[9] 13 päivänä toukokuuta 2025 ja yhteisen työllisyysraportin 10 päivänä maaliskuuta 2025.

(7) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan EU:n maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kolme välttämätöntä muutosta, joita kestävä talouskasvu edellyttää: i) innovointi, ii) vähähiilistäminen ja kilpailukyky ja iii) turvallisuus. Kuroakseen innovaatiokuilun umpeen EU pyrkii edistämään

---

6 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2021, Kyproksen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (10686/2021).

7 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Kyproksen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 20 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (15571/2024).

8 Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Kyproksen keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisen suunnitelman hyväksymisestä, EUVL C/2025/10/2.

9 Neuvoston suositus, annettu 13 päivänä toukokuuta 2025 euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2025/2782, 13.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

teollista innovointia, tukemaan startup-yritysten kasvua EU:n start-up- ja scale-up-strategian kaltaisilla aloitteilla ja edistämään tekoälyn ja kvanttilaskennan kaltaisten kehittyneiden teknologioiden käyttöönottoa. Vihreämmän talouden edistämiseksi komissio on laatinut kattavan kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman ja puhtaan teollisen kehityksen ohjelman. Niillä varmistetaan, että siirtyminen puhtaaseen energiaan säilyy kustannustehokkaana, tukee kilpailukykyä erityisesti energiaintensiivisillä toimialoilla ja edistää kasvua. Liiallisen riippuvuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi unioni on sitoutunut vahvistamaan maailmanlaajuisia kauppakumppanuuksia, monipuolistamaan toimitusketjuja ja turvaamaan kriittisten raaka-aineiden ja puhtaiden energialähteiden saatavuuden. Näitä painopisteitä tuetaan horisontaalisilla tekijöillä, joita ovat sääntelyn yksinkertaistaminen, sisämarkkinoiden syventäminen, kilpailukyvyn rahoittaminen ja säästö- ja investointiunioni, osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen sekä EU:n politiikkojen parempi koordinointi. Kilpailukykykompassi on sovitettu yhteen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson kanssa. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on komission strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(8) Vuonna 2025 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon myötä. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Nämä maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä arvioitaessa asetuksen (EU) 2021/241 21 artiklassa tarkoitettuja muutettuja elpymis- ja palautumissuunnitelmia.

(9) Vuoden 2025 maakohtaiset suositukset kattavat keskeiset talouspolitiikan haasteet, joihin ei ole vastattu riittävästi elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvillä toimenpiteillä, ottaen huomioon vuosina 2019–2024 annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritetyt haasteet.

(10) Komissio julkaisi 4 päivänä kesäkuuta 2025 Kyprosta koskevan maaraportin vuodelta 2025. Siinä arvioidaan Kyproksen edistymistä maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Kypros on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Kyproksella on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Kyproksen edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(11) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Kyproksesta perusteellisen tarkastelun. Kyseisen asetuksen soveltamiseksi Kyproksen makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin 13 päivänä toukokuuta 2025[10]. Komissio totesi 4 päivänä kesäkuuta 2025, että Kyproksella ei enää ole makrotalouden epätasapainoja. Erityisesti ulkomaiseen ja

[10] SWD(2025) 68 final.

yksityiseen velkaan liittyvät haavoittuvuudet ovat vähenemässä, mikä johtuu osittain vahvasta talouskasvusta, ja julkisen talouden jatkuvat ylijäämät tukevat julkisen velan supistumista. Vaihtotaseen alijäämä on kuitenkin edelleen huomattava. Kypros on edistynyt merkittävästi niiden toimenpiteiden täytäntöönpanossa, joilla puututaan sen haavoittuvuuksiin. Kotitalouksien ja rahoitusalan ulkopuolisten yritysten velkaantuneisuus on supistunut suhteessa BKT:hen pääasiassa nimellisen BKT:n voimakkaan kasvun aiheuttamien huomattavien nimittäjävaikutusten ansiosta. Suuri osa yritysten velasta on erillisyhtiöiden velkaa, johon liittyvät lainanantajat sijaitsevat Kyproksen ulkopuolella. Tämä velka ei aiheuta suuria riskejä taloudelle. Lisäksi pankkien hallussa olevat järjestämättömät lainat ovat vähentyneet merkittävästi velkojen myynnin, kuolettamisen ja takaisinmaksujen vuoksi. Myös luottoja ostavien yritysten hallussa olevat järjestämättömät lainat vähenevät, mikä on edistänyt velkavivun purkamista entisestään. Julkinen velka supistuu nopeasti, ja Kyproksen julkisen talouden ennustetaan pysyvän ylijäämäisenä. Vaikka vaihtotaseen alijäämä supistui vuonna 2024, se on edelleen suuri, ja sen odotetaan supistuvan vain marginaalisesti. Ulkomainen nettovarallisuusasema on edelleen huomattavan negatiivinen, mutta sitä paisuttavat merkittävästi erillisyhtiöt, joilla ei ole merkittäviä suoria yhteyksiä kotimaiseen talouteen. Kypros edistyy politiikkatoimissaan, joilla se puuttuu haavoittuvuuksiinsa. Vaikutusta on erityisesti sillä, että, ulosmittausta koskeva kehys otettiin täysimääräisesti käyttöön vuonna 2024, minkä lisäksi järjestämättömien lainojen selvittämistä helpottavan lainsäädännön odotetaan keventävän kotitalouksien velkaantumista ja lisäävän niiden säästöjä.

Vuotuisen edistymisraportin arviointi

(12) Neuvosto suositti 21 päivänä tammikuuta 2025 Kyprokselle seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 6,0 prosenttia vuonna 2025, 5,0 prosenttia vuonna 2026, 5,4 prosenttia vuonna 2027 ja 4,3 prosenttia vuonna 2028. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit vuoteen 2023 verrattuna ovat 8,9 prosenttia vuonna 2025, 14,3 prosenttia vuonna 2026, 20,5 prosenttia vuonna 2027 ja 25,7 prosenttia vuonna 2028. Kypros toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2025 vuotuisen edistymisraporttinsa[11], jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Kyproksen puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(13) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on suosittanut vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen koordinoitua aktivoimista, jotta voidaan tukea EU:n pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi. Eurooppa-neuvosto pani tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille 6 päivänä maaliskuuta 2025.

[11] Vuonna 2025 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(14) Eurostatin vahvistamien tietojen perusteella[12] Kyproksen julkisen talouden ylijäämä, joka vuonna 2023 oli 1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 4,3 prosenttiin vuonna 2024, ja julkinen velka, joka vuoden 2023 lopussa oli 73,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2024 loppuun mennessä 65,0 prosenttiin. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa nettomenojen 2,9 prosentin kasvua vuonna 2024. Kypros arvioi vuotuisessa edistymisraportissa nettomenojen kasvun vuonna 2024 olleen 3,2 prosenttia. Komissio arvioi, että nettomenojen kasvu oli vuotuisessa edistymisraportissa arvioitua vähäisempää. Komission laskelmien ja kansallisten viranomaisten arvioiden välinen ero johtuu alhaisemmista kokonaismenoista ja suuremmista vähennyksistä EU:n ohjelmien kansallisen yhteisrahoituksen osalta tuoreempien käytettävissä olevien tietojen perusteella[13]. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys[14], johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2024 kiristävä (1,9 % suhteessa BKT:hen).

(15) Vuotuisen edistymisraportin mukaan makrotalouden skenaariossa, johon Kyproksen julkisen talouden kehitysarviot perustuvat, reaalisen BKT:n kasvun odotetaan sekä vuonna 2025 että vuonna 2026 olevan 3,1 prosenttia ja YKHI-inflaation ennustetaan olevan 1,9 prosenttia vuonna 2025 ja 2,1 prosenttia vuonna 2026. Komission kevään 2025 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 3,0 prosenttia vuonna 2025 ja 2,5 prosenttia vuonna 2026 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 2,0 prosenttia sekä vuonna 2025 että vuonna 2026.

(16) Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden ylijäämän odotetaan vuonna 2025 supistuvan 3,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 57,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä kehitys vastaa nettomenojen 6,8 prosentin kasvua vuonna 2025. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan vuoden 2025 julkisen talouden ylijäämä on 3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa nettomenojen 7,3 prosentin kasvua vuonna 2025. Nämä nettomenojen kasvua koskevat ennusteet ovat vuotuisessa edistymisraportissa olevia ennusteita korkeammat, koska komissio odottaa nettomenojen kasvavan hieman voimakkaammin vuonna 2025, vaikka lähtötaso onkin alhaisempi. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2025 elvyttävä (1,1 % suhteessa BKT:hen). Julkisen talouden velan odotetaan vuoden 2025 loppuun mennessä supistuvan 58,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velkasuhteen supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa suuresta julkisen talouden ylijäämästä sekä vakaasta talouskasvusta.

---

12 Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2025.

13 Vuotta 2024 koskevat komission luvut perustuvat huhtikuun 2025 julkista taloutta koskevan ilmoituksen mukaisiin toteutumatietoihin, kun taas kansalliset viranomaiset ovat käyttäneet aikaisempia tietoja.

14 Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona i) keskipitkän aikavälin potentiaalisen kasvun ja ii) perusmenojen muutoksen väillä. Perusmenoissa ei oteta huomioon harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, mutta niihin sisällytetään elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

(17) Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), rahoitetaan vuonna 2025 julkisen talouden menoja määrä, joka on 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2024 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Kyproksen julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan.

(18) Julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat Kyproksessa 1,7 prosenttia vuonna 2021, 1,5 prosenttia vuonna 2022 ja 1,9 prosenttia vuonna 2023[15]. Komission kevään 2025 talousennusteessa puolustusmenojen ennakoidaan olevan BKT:hen suhteutettuina 1,4 prosenttia sekä vuonna 2024 että vuonna 2025. Tämä merkitsee vuoteen 2021 verrattuna 0,3 prosenttiyksikön supistumista suhteessa BKT:hen.

(19) Komission kevään 2025 talousennusteessa Kyproksen nettomenojen ennakoidaan kasvavan 7,3 prosenttia vuonna 2025 ja kumulatiivisesti 10,4 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Komission kevään 2025 talousennusteessa Kyproksen nettomenojen kasvun ennakoidaan vuonna 2025 olevan suositettua enimmäiskasvua suurempi siten, että poikkeama vastaa 0,5 prosentin vuotuista poikkeamaa[16] suhteessa BKT:hen. Tarkasteltaessa vuosia 2024 ja 2025 yhdessä myös nettomenojen kumulatiivisen kasvun ennakoidaan olevan suositettua enimmäiskasvua suurempi siten, että poikkeama vastaa 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ennakoitu poikkeama ylittää vuotuisen poikkeaman 0,3 prosentin kynnysarvon suhteessa BKT:hen mutta ei ylitä kumulatiivisen poikkeaman 0,6 prosentin kynnysarvoa suhteessa BKT:hen. Kaiken kaikkiaan tämä tarkoittaa sitä, että nettomenojen kasvu uhkaa poiketa suositetusta enimmäiskasvusta, kun vuotta 2025 koskevat toteutumatiedot tulevat saataville ensi keväänä.

(20) Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden ylijäämän ennakoidaan vuonna 2026 kasvavan 3,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä 52,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden ylijäämän ennustetaan vuoden 2026 jälkeen pysyvän 3,7 prosentissa suhteessa BKT:hen vuosina 2027 ja 2028. Julkisen talouden velkasuhteen puolestaan arvioidaan supistuvan vuoden 2026 jälkeen 48,4 prosenttiin vuonna 2027 ja 43,3 prosenttiin vuonna 2028. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan julkisen talouden ylijäämä suhteessa BKT:hen on vuonna 2026 ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 3,4 prosenttia. Tämä kehitys vastaa nettomenojen 5,4 prosentin kasvua vuonna 2026. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2026 kiristävä (0,6 % suhteessa BKT:hen). Komissio ennakoi julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä 51,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velkasuhteen supistuminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa suuresta julkisen talouden ylijäämästä sekä vakaasta talouskasvusta.

Keskeiset haasteet

[15] Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan.

[16] Vuodesta 2026 alkaen nämä luvut näkyvät asetuksen (EU) 2024/1263 22 artiklan mukaisesti perustetulla valvontatilillä.

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisen täytäntöönpanon saaminen päätökseen on olennaisen tärkeää, jotta Kyproksen pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta Kypros voi täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät sitoumukset viimeistään elokuussa 2026, on olennaisen tärkeää, että se nopeuttaa uudistusten ja investointien toteuttamista vastaamalla määritettyihin haasteisiin. Kyproksen olisi lisättävä hallinnollisia valmiuksiaan valvoa tehokkaasti elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoa, nopeuttaa investointien toteuttamista ja ylläpitää edistymistä keskeisten uudistusten toteuttamisessa. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(22) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja koheesiorahaston tuki kanavoidaan koheesiopolitiikan ohjelmaan. Sen toteuttaminen on Kyproksessa nopeutunut. On tärkeää jatkaa toimia ohjelman nopean toteuttamisen varmistamiseksi ja maksimoida samalla sen käytännön vaikutus. Kypros toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmassaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi. Kyproksella on kuitenkin edelleen haasteita, kuten lämpötilojen nousu ja kuivuusriskit, jotka rasittavat yhä enemmän vesihuoltoa ja kriittistä infrastruktuuria, sekä työvoimapula ja osaamisen kohtaanto-ongelmat. Kyproksen edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan ohjelmaansa ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa. Komissio antoi 1 päivänä huhtikuuta 2025 ehdotuksen[17], jolla määräaikaa, johon mennessä arviointi väliarvioinnin tuloksista on toimitettava, lykätään 31 päivästä maaliskuuta 2025. Lisäksi siinä ehdotetaan joustoa, jolla ohjelmien toteuttamista voidaan nopeuttaa, ja kannustetaan jäsenvaltioita kohdentamaan koheesiopolitiikan varoja viiteen unionin strategiseen painopisteeseen, jotka ovat kilpailukyky strategisten teknologioiden alalla, puolustus, asuminen, vesiresilienssi ja energiasiirtymä.

(23) Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline (STEP) tarjoaa mahdollisuuden investoida EU:n keskeisiin strategisiin painopisteisiin EU:n kilpailukykyä vahvistamalla. STEP-kehysvälineen rahoitus kanavoidaan 11:n olemassa olevan EU:n rahaston kautta. Jäsenvaltiot voivat ohjata rahoitusta myös InvestEU-ohjelmaan, jolla tuetaan painopistealojen investointeja. Kypros voisi hyödyntää näitä aloitteita tukeakseen kriittisten teknologioiden, kuten puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden, kehittämistä tai valmistusta.

[17] Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta, COM (2025) 123 final.

(24) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Kyproksella on useita lisähaasteita, jotka liittyvät tutkimukseen ja innovointiin, rahoituksen saatavuuteen, liiketoimintaympäristöön, energiasiirtymään, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, osaamisen kohtaanto-ongelmiin ja työvoimavajeisiin.

(25) Julkiset ja yksityiset T&K-investoinnit ovat Kyproksessa edelleen EU:n vähäisimpiä. Julkinen T&K-intensiteetti pysyi 0,29 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (EU:n keskiarvo: 0,72 %) ja yritysten T&K-intensiteetti laski 0,28 prosenttiin, mikä on viisi kertaa EU:n keskiarvoa vähemmän. Tämä johtuu rakenteellisista tekijöistä, kuten palveluihin perustuvasta taloudesta, suurten yritysten rajallisesta määrästä, alikehittyneistä yksityisistä pääomamarkkinoista ja pienestä kannustinbudjetista. Vähäisestä rahoituksesta huolimatta Kyproksen tieteelliset tulokset ovat vahvoja, mutta kaupallistaminen on heikkoa. Patenttihakemuksia tehtiin vuonna 2022 vain 0,7 jokaista BKT:n miljardia euroa kohti (EU:n keskiarvo: 3,2). Innovointiekosysteemi on hajanainen, ja yliopistojen, startup-yritysten, hallituksen ja rahoitusalan väliset yhteydet ovat heikot. Luonnontieteiden, teknologian, tekniikan ja matematiikan (STEM) alan tutkinnon suorittaneiden määrä vähenee, ja tutkijoiden osuus on edelleen alhainen. Nykyisestä tutkimus- ja innovointistrategiasta puuttuvat tavoitteet ja indikaattorit, seuranta- ja arviointimekanismi sekä vaikutustenarvioinnit, eikä sillä ole pitkän aikavälin rahoitusta. Myös kaupallistamista ja suuririskisiä pääomasijoituksia koskevaa oikeudellista kehystä on parannettava.

(26) Hyvin toimiva ja monipuolinen rahoitusjärjestelmä on olennaisen tärkeä investointien, innovoinnin ja talouden häiriönsietokyvyn lisäämiseksi. Kyproksessa vaihtoehtoisten säästö- ja sijoitusvälineiden saatavuus on edelleen rajallista, eivätkä pääomamarkkinat ole riittävän kehittyneet. Pankkisektori on vakaa, mutta pankkisektorin ulkopuolista rahoitusta hyödynnetään edelleen liian vähän, ja kotitaloudet luottavat edelleen perinteisiin pankkitalletuksiin, mikä haittaa pääoman virtaamista tuottavampiin sijoituksiin. Finanssiosaaminen on edelleen heikkoa EU:n keskiarvoon verrattuna, mikä rajoittaa kotitalouksien kykyä ja motivaatiota hyödyntää monipuolisia sijoitusstrategioita. Lisäksi yhteisösijoittajien ja riskipääoman vähäisyys rajoittaa innovatiivisille yrityksille ja startup-yrityksille saatavilla olevia rahoitusmahdollisuuksia.

(27) Kuten kilpailukykykompassissa todetaan, kaikkien EU:n toimielinten kuten myös kansallisten ja paikallisten instituutioiden täytyy ponnistella sääntöjen yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisten menettelyjen nopeuttamiseksi. Komissio on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita hallinnollisen rasitteen vähentämiseksi vähintään 25 prosentilla yleisesti ja vähintään 35 prosentilla pk-yritysten osalta. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi komissio on luonut uusia välineitä, kuten EU:n lainsäädännön järjestelmälliset stressitestit ja tehostetut vuoropuhelut sidosryhmien kanssa. Tavoitteiden saavuttamiseksi myös Kyproksen on ryhdyttävä toimiin. Yrityksistä 68 prosenttia katsoo, että hallinnollisten menettelyjen monimutkaisuus aiheuttaa niille ongelmia, kun ne harjoittavat liiketoimintaa Kyproksessa.[18] Yritysystävällinen sääntely-ympäristö on välttämätön investointien, innovoinnin ja yrittäjyyden edistämiseksi. Kypros on edistynyt liiketoimintaympäristönsä parantamisessa. Se on muun muassa toteuttanut yritysten rekisteröinnin yksinkertaistamiseen tähtääviä uudistuksia ja onnistunut vähentämään

[18] ”Yritysten suhtautuminen korruptioon EU:ssa”, Flash-eurobarometriraportti (huhtikuu 2024).

maksuviivästysten määrää yritysten välisissä sekä viranomaisten ja yritysten välisissä liiketoimissa. Sääntelyyn liittyviä ja hallinnollisia esteitä on kuitenkin edelleen merkittävästi. Monimutkaiset lisensointi- ja lupamenettelyt, pienten ja keskisuurten yritysten korkeat verosäännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset sekä vähittäiskaupan ja asiantuntijapalvelujen kilpailun esteet haittaavat edelleen liiketoiminnan dynaamisuutta.

(28) Valtion omistamien yritysten hallinto ei vieläkään täytä kansainvälisiä standardeja, ja puutteita on esimerkiksi omistajapolitiikassa ja rahoituksen läpinäkyvyydessä. Kypros on äskettäin perustanut neuvoa-antavan toimikunnan valtion omistamien yritysten hallitusten jäsenten nimittämistä varten ja hyväksynyt toimenpiteitä varainhoidon valvonnan parantamiseksi. Pakollisten raportointivelvoitteiden ja kattavan julkisten yhteisöjen luettelon puuttuminen kuitenkin haittaa tehokasta seurantaa. Tämä aiheuttaa myös hallintotapaan, vastuuvelvollisuuteen sekä palvelujen laatuun ja hinnoitteluun liittyviä huolia aloilla, jotka ovat pääosin valtion omistamien yritysten hallinnassa, kuten sähköalalla. Jotta näihin haasteisiin voidaan vastata, on olennaisen tärkeää laatia säännöllisesti päivitettävä luettelo julkisista yhteisöistä, koordinoitava uudistuksia kattavasti ja otettava niihin mukaan kaikki sidosryhmät. Tässä yhteydessä olisi kehitettävä selkeä valtion omistajapolitiikka, jossa määritellään valtion omistamia yrityksiä valvovien instituutioiden roolit, vastuut ja vastuuvelvollisuus.

(29) Kypros on jatkanut energiasiirtymänsä edistämistä erityisesti lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoaan. Öljyn ja öljytuotteiden osuus energiankulutuksesta on kuitenkin edelleen suuri, ja maan on nopeutettava entisestään fossiilisista polttoaineista luopumista kaikilla aloilla. Fossiilisten polttoaineiden käytön jatkaminen hankaloittaa merkittävästi kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen vähentämistä ja taakanjakoasetuksessa Kyprokselle vuodeksi 2030 asetetun tavoitteen saavuttamista. Maa kärsii edelleen energiaeristyneisyydestä, mikä on ratkaistava nopeuttamalla Great Sea Interconnector -hanketta, joka on kärsinyt viivästyksistä. Kyproksen sähköjärjestelmää ja -verkkoa ja erityisesti uusiutuvan energian varastointijärjestelmiä on laajennettava ja parannettava. Uusiutuvan energian varastointijärjestelmien kehittäminen on elintärkeää siirtoverkon uusiutuvan energian kapasiteetin lisäämiseksi ja energiantuotannon rajoittamisen vähentämiseksi. Kestävä ja kohtuuhintainen liikenne on edelleen keskeinen tavoite, koska Kyproksen liikennealan energiankäyttö kasvaa. Se on myös täysin riippuvainen maanteiden rahtiliikenteestä, minkä lisäksi ajoneuvokannan sähköistämisen kannustimet ja siihen tarvittava infrastruktuuri ovat rajalliset. Maan suuri riippuvuus energian tuonnista pahentaa alan ulkoisia haavoittuvuuksia. Uusiutuvien energialähteiden syvempi integrointi energialähteiden yhdistelmään vahvistaisi talouden kykyä sietää ulkoisia energiahäiriöitä ja tekisi maasta houkuttelevamman tuottaville ulkomaisille investoinneille. Kyproksen on lisättävä ponnistelujaan energiatehokkuuden parantamiseen ja peruskorjauksiin suunnatun yksityisen rahoituksen houkuttelemiseksi, erityisesti kun on kyse energiatehokkuudeltaan heikoimmista rakennuksista, joissa asuminen altistaa haavoittuvat kuluttajat energiaköyhyydelle. Tätä varten sen olisi kannustettava rahoituslaitoksia osallistumaan eurooppalaiseen energiatehokkuuden rahoituskoalitioon.

(30) Energiaköyhyys ja kohtuuhintainen sähkö ovat Kyproksessa polttavia ongelmia, vaikka kohdennettuja tukitoimenpiteitä on toteutettu. Kyproksen kotitalouksien sähkönhinnat kuuluvat EU:n korkeimpiin, mikä aiheuttaa erityisesti haavoittuville kuluttajille huomattavia taloudellisia paineita. Maksamattomat kaasu-, sähkö- ja vesilaskut sekä rakenteelliset ongelmat, kuten vuodot ja kosteusongelmat, ovat

edelleen yleisiä. Myös korkeat jäähdytyskustannukset ovat kotitalouksille merkittävä rasite.

(31) Kyproksella on merkittäviä ympäristöhaasteita, jotka liittyvät erityisesti veden niukkuuteen ja jätehuoltoon. Vuonna 2022 vedenkäyttö saavutti kriittisen tason, mikä johtui uusiutuvien vesivarojen vakavasta liikakäytöstä. Maatalous, joka kuluttaa 88 prosenttia maan vedestä, pahentaa ongelmaa, koska kastelumenetelmät ovat vanhentuneita ja vedensäästöteknologioita ei juurikaan käytetä. Kyproksella on merkittävä vesi-infrastruktuuriin tehtävien investointien vaje, ja juomaveteen ja jäteveden puhdistukseen liittyy huomattavia tarpeita. Vuosien 2021–2027 kiertotalouden toimintasuunnitelman ja elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa toteutetuista toimista huolimatta kiertomateriaalien käyttöaste ja resurssituottavuus ovat edelleen alle EU:n keskiarvon. Kypros kierrätti vuonna 2022 vain 15 prosenttia yhdyskuntajätteestä ja 70 prosenttia pakkausjätteestä, samalla kun se tuotti eniten elintarvikejätettä henkeä kohti EU:ssa ja keskimääräistä enemmän yhdyskuntajätettä. Elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa käyttöön otettava kaatopaikkamaksu voisi parantaa jätehuoltoa, jos sen noudattamista valvotaan asianmukaisesti.

(32) Kypros on yhä alttiimpi ilmastoriskeille, kuten maastopaloille, epäsäännöllisille sateille, kuivuudelle ja myrskyille. Suunnitelluista investoinneista huolimatta ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarkoitetut resurssit jäävät Kyproksessa alle EU:n keskiarvojen. Kansallisella sopeutumisstrategialla pyritään parantamaan selviytymiskykyä, ja siinä keskitytään kestävään vesivarojen hallintaan ja rannikkoalueiden suojeluun, mutta toimintamalli on edelleen suurelta osin ei-sitova. Hallinnoinnin vahvistaminen sekä ministeriöiden ja paikallisviranomaisten välisen yhteistyön tehostaminen ovat ratkaisevan tärkeitä toimia, jotta ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävät toimenpiteet voidaan panna tehokkaasti täytäntöön, jotta Kyproksen ilmastokestävyyttä voidaan parantaa ja jotta maa olisi paremmin linjassa EU:n vaatimusten kanssa.

(33) Kyproksen työllisyyskehitys on ollut vahvaa, mutta työvoima- ja osaamisvajeet rajoittavat yhä enemmän taloudellista kehitystä. Keskeiset alat, kuten rakentaminen, energia-ala, terveydenhuolto, maatalous ja majoitus- ja ravitsemisala, kärsivät akuutista työvoimapulasta, jota osaamisen kohtaanto-ongelmat ja työvoiman vajaakäyttö pahentavat entisestään. Lisäksi työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuus (12,9 %) on edelleen EU:n keskiarvoa suurempi erityisesti nuorten naisten osalta. Myös perustaitojen saavuttaminen on heikentynyt merkittävästi nuorten keskuudessa Kyproksella: alisuoriutuminen opinnoissa on lisääntynyt siellä vuodesta 2018 lähtien jyrkimmin EU:ssa. Tämä johtuu muun muassa vähäisestä osallistumisesta varhaiskasvatukseen, politiikan vajavaisesta täytäntöönpanosta ja koulujen vähäisestä itsemääräämisoikeudesta. Tämä muodostaa merkittävän esteen uudelleenkoulutustoimille. Keskiasteen ammatilliseen koulutukseen osallistuminen ei ole vieläkään yleistä, ja työssäoppimismahdollisuudet ja mukautuminen työmarkkinoiden tarpeisiin ovat riittämättömiä. STEM-aineita opiskelevien osuus on pienin EU:ssa, mikä on osaltaan syynä jatkuvaan työvoimapulaan vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta kriittisillä aloilla. Lisäksi työikäisen väestön digitaalinen osaaminen on edelleen heikkoa, erityisesti haavoittuvien ryhmien keskuudessa, ja aikuisten osallistuminen koulutukseen on vähentynyt merkittävästi. Elpymis- ja palautumistukivälineestä ja Euroopan sosiaalirahasto plussasta tuetut uudistukset – kuten yksilöllisten oppimistilien käyttöönotto, digitaalisia taitoja koskevien ohjelmien toteuttaminen ja opetussuunnitelmien päivittäminen– ovat käynnissä, mutta niiden kaikki vaikutukset eivät ole vielä konkretisoituneet.

(34) Ikääntyneiden pitkäaikaishoitopalvelujen saatavuus on edelleen heikkoa, ja julkiset menot ovat EU:n alhaisimpia. Niiden 65 vuotta täyttäneiden osuus (34,3 %), jotka tarvitsevat pitkäaikaishoitoa, koska heillä on vakavia vaikeuksia huolehtia itsestään tai kotitalousaskareista, on yksi suurimmista EU:ssa. Koska 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä kasvaa, pitkäaikaishoidon kysyntä lisääntyy entisestään tulevina vuosina. Palvelujen saatavuutta heikentää entisestään työvoimapula, jota pahentavat matalat palkat ja työehtosopimusten heikko kattavuus. Palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden ja laadun parantamiseksi Kypros voisi ottaa käyttöön integroidun pitkäaikaishoitomallin, johon sisältyisi kaikki pitkäaikaishoidon muodot kattava luotettava laadunvarmistusmekanismi.

(35) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2025, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia vuonna 2025 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 2, 3 ja 5 auttavat Kyprosta noudattamaan vuoden 2025 suositusasiakirjassa euroalueelle annettua ensimmäistä suositusta, joka koskee kilpailukykyä, suositukset 4 ja 5 auttavat noudattamaan toista suositusta, joka koskee resilienssiä, ja suositus 1 kolmatta suositusta, joka koskee makrotaloudellista ja rahoitusvakautta,

SUOSITTAA, että Kypros toteuttaa vuosina 2025 ja 2026 toimia, joilla se

1. kasvattaa kokonaispuolustusmenoja ja puolustusvalmiutta 6 päivänä maaliskuuta 2025 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti; varmistaa, että nettomenot noudattavat neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamaa polkua;

2. nopeuttaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun täytäntöönpanoa ottaen huomioon määräajat, joita uudistuksiin ja investointeihin asetuksen (EU) 2021/241 nojalla sovelletaan, jotta ne saadaan ajoissa päätökseen; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelman (EAKR, JTF, ESR+, koheesiorahasto) toteuttamista hyödyntäen tarvittaessa väliarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia; hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla EU:n välineitä, InvestEU-ohjelman ja Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen tarjoamat mahdollisuudet mukaan lukien, parantaakseen kilpailukykyä;

3. vahvistaa tutkimusta ja innovointia sekä tutkimustulosten kaupallistamista edistämällä julkisia ja yksityisiä T&K-investointeja, tehostamalla tutkimuksen ja liiketoiminnan välistä synergiaa sekä hyväksymällä jatkuvan pitkän aikavälin tutkimus- ja innovointistrategian, johon sisältyy panos- ja tuotosindikaattoreita ja jolla on monivuotinen rahoitus; helpottaa talouden monipuolistamista ja tuottavien investointien lisäämistä mahdollistamalla vaihtoehtoisten säästö- ja sijoitusvälineiden käytön, parantamalla finanssiosaamista, helpottamalla pääomamarkkinoille osallistumista ja parantamalla yritysten mahdollisuuksia saada pankkisektorin ulkopuolista rahoitusta; yksinkertaistaa sääntelyä, parantaa sääntelyvälineitä ja vähentää hallinnollista rasitetta keskittyen erityisesti investointeja ja uusien yritysten perustamista koskevien lisensointi- ja lupamenettelyjen parantamiseen; parantaa valtion omistamien yritysten hallintoa siten, että siinä noudatetaan kansainvälisiä parhaita käytäntöjä, joita ovat esimerkiksi hallitusten jäsenten ansioihin perustuvat nimitykset, omistajapolitiikka ja tulosperusteinen johtaminen;

4. vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja monipuolistaa edelleen energialähteitä erityisesti kehittämällä energiaverkkoyhteyksiä naapurimaiden kanssa, lisäämällä energiatehokkuuden rahoitusta, edistämällä kestävää liikennettä

sekä parantamalla sähköverkkoja ja energiavarastoja järjestelmän mukauttamiseksi kasvavaan uusiutuvan energian osuuteen; puuttuu energiaköyhyyteen; lisää investointeja vesi-, jätevesi- ja jätehuoltoinfrastruktuuriin, edistää kestäviä vedenkäytön tapoja ja vahvistaa toimia jätteen syntymisen ehkäisemiseksi sekä parantaa yhdyskunta- ja pakkausjätteen erilliskeräystä; parantaa ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävien toimenpiteiden toteuttamista keskittymällä ilmastonmuutokseen sopeutumisen institutionaalisen kehyksen parantamiseen;

5. puuttuu työvoimavajeisiin ja osaamisen kohtaanto-ongelmiin vahvistamalla nuorten osallistumista työmarkkinoille, lisäämällä edelleen ammatillisen koulutuksen kapasiteettia ja houkuttelevuutta sekä edistämällä aikuiskoulutusta; tehostaa politiikkatoimia, joilla vahvistetaan vihreitä ja digitaalisia taitoja; lisää osallistumista varhaiskasvatukseen, parantaa perustaitoja ja lisää opiskelijoiden osallistumista luonnontieteiden, teknologian, tekniikan ja matematiikan alojen (STEM) opintoihin; parantaa pitkäaikaishoitopalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta ottamalla käyttöön nykyaikaisen, riittävästi rahoitetun ja integroidun pitkäaikaishoitomallin.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja